

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การสื่อสารทางการเมืองในบริบทที่นำไปสู่การรัฐประหาร 19 กันยายน 2549

กรณีศึกษาหนังสือพิมพ์มติชนรายสัปดาห์

ชื่อและนามสกุล นางสาวนิรัญ ดอนสุวรรณ

แขนงวิชา การเมืองการปกครอง

สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา 1) รองศาสตราจารย์วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน
2) รองศาสตราจารย์อุปนรรต พรหมอินทร์

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ [พิมพ์วันที่สอบวิทยานิพนธ์ที่นี่]

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ชื่อประธานกรรมการสอบ))

..... กรรมการ
(ชื่อกรรมการสอบ))

..... กรรมการ
(ชื่อกรรมการสอบ))

ชื่อวิทยานิพนธ์ การสื่อสารทางการเมืองในบริบทที่นำไปสู่การรัฐประหาร 19 กันยายน 2549
ศึกษกรณีหนังสือพิมพ์มติชนสุดสัปดาห์

ผู้วิจัย นางสาวนิริศ ดอนสุวรรณ **ปริญญา** รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์วัฒน์ เอี่ยมไพรวัน (2) รองศาสตราจารย์ฐปนรรต พรหมอินทร์
ปีการศึกษา 2552

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาสาระ ของการสื่อสารทางการเมืองในเชิงวาทกรรมทางการเมืองผ่านหนังสือพิมพ์มติชนสุดสัปดาห์ ที่เกี่ยวข้องกับ การรัฐประหาร วันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 ในช่วง พ.ศ.2548 - 2549

การศึกษาวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาเอกสาร คือ หนังสือพิมพ์มติชนสุดสัปดาห์ จำนวน 88 ฉบับ และการสัมภาษณ์นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ และด้านการสื่อสารทางการเมืองจำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบเก็บข้อมูลเอกสาร และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการศึกษา พบว่า การสื่อสารทางการเมืองในบริบทของการรัฐประหาร 19 กันยายน 2549 ในเชิงวาทกรรมทางการเมือง มีเนื้อหาสาระในบริบทที่เกี่ยวข้องกับ การรัฐประหาร วันที่ 19 กันยายน 2549 คือ 1. การแข่งขันทางการเมืองระหว่าง 2. ขั้วพรรคการเมือง คือพรรคไทยรักไทย กับพรรคประชาธิปัตย์ และการแข่งขันทางการเมืองภายในพรรค ของพรรคไทยรักไทย พรรคประชาธิปัตย์ และพรรคชาติไทย 2. การต่อรองทางการเมือง ในตำแหน่งทางการเมือง โดยใช้วิธีการการลาออกของรัฐมนตรี และ ส.ส. ในพรรคไทยรักไทย 3. การต่อต้านรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ของกลุ่มชนชั้นนำทางการเมือง นักวิชาการปัญญาชน สื่อมวลชน และภาคประชาชน 4. การแต่งตั้งโยกย้าย ตำแหน่งนายทหารระดับสูง 3. เหล่าทัพ และตำแหน่งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน 5. ประเด็นอื่นที่นำไปสู่การรัฐประหาร 19 กันยายน 2549 คือ ความไม่โปร่งใส ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และคณะกรรมการการเลือกตั้ง การลาออกของนายวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี และนายบรรศักดิ์ อุวรรณ โฉ เลขาธิการคณะรัฐมนตรี ประเด็นผู้มีบารมีนอกรัฐธรรมนูญ และข่าวลือเรื่องการเตรียมการรัฐประหาร

คำสำคัญ การสื่อสารทางการเมือง การรัฐประหาร 19 กันยายน 2549 หนังสือพิมพ์มติชนสุดสัปดาห์

Thesis title: Political Communication in the Context Leading up to the 19 September 2006 Coup D’etat: A Case Study of “Matichon Sudsapdah” Newspaper

Researcher: Miss Niran Donsuwan; **Degree:** Master of Political Science (Politics and Government); **Thesis advisors:** (1) Vivat Iampriwan, Associate Professor; (2) Thapanat Prom-in, Associate Professor; **Academic year:** 2009

Abstract

The objective of this research was to analyze the content of the political discourse in “Matichon Sudsapdah” newspaper in 2005-2006 in relation to the coup d’etat of 19 September 2006. This was a qualitative research based on a sample population of 88 issues of Matichon Sudsapdah newspaper and interviews with 3 experts on political science and political communication. Data were collected using a documentary data collection form and an interview form and were analyzed using descriptive content analysis.

The content of the political discourse studied that relates to the context of the 19 September 2006 coup consisted of the following: (1) political competition between the Thai Rak Thai Party side and the Democrat Party side, and internal political competition within the Thai Rak Thai Party, the Democrat Party and the Chart Thai Party; (2) negotiations in political positions in the form of resignations from ministerial posts and member of parliament posts by Thai Rak Thai politicians; (3) opposition to the Thaksin Shinawatra government by leading political groups, academics, intellectuals, journalists and citizens; (4) transfers and promotions in the 3 branches of the military and the position of auditor general; (5) other issues that led to the 19 September 2006 coup, such as a lack of transparency on the part of the Counter Corruption Commission and the Electoral Committee, the resignations of Vishnu Kreua-ngam from the position of deputy prime minister and Bawornsak Uwanno from the position of Cabinet secretary, the issue of persons with powers that are above the constitution, and rumors of a planned coup attempt.

Keywords: political communication, coup d’etat of 19 September 2006, Matichon Sudsapdah newspaper

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษานี้คงไม่สำเร็จผลดังเจตนารมณ์ที่ตั้งเอาไว้ ถ้าไม่ได้รับความช่วยเหลือเกื้อกูลจากบุคคลที่ผู้วิจัยระลึกถึงความเมตตา และปรารถนาดีของท่านเหล่านั้นอยู่เสมอ นับตั้งแต่ รองศาสตราจารย์วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวิน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และรองศาสตราจารย์ รุปนรรต พรหมอินทร์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม โดยแต่ละท่านได้กรุณาให้คำแนะนำหลายประการที่ทรงคุณค่าต่อการทำงาน ยังเป็นการสนับสนุนให้กำลังใจต่อผู้เขียน ตลอดจนให้ความสนใจเป็นอิสระในการนำเสนอวิทยานิพนธ์ด้วย เช่นกัน ผู้เขียนยังต้องขอพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. จุมพล หนิมพานิช ซึ่งเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ในครั้งนี้ ให้คำแนะนำต่าง ๆ รวมทั้งติชมวิพากษ์วิจารณ์ ซึ่งผลให้เกิดความสมบูรณ์เพิ่มขึ้น

ขอพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. ชีรภัทร เสรีรังสรรค์ อาจารย์ประจำสาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช รองศาสตราจารย์ ดร. วิทยาธร ท่อแก้ว อาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และ ดร. นันทนา นันทวโรภาส คณบดีวิทยาลัยสื่อสารการเมือง มหาวิทยาลัยเกริก ที่ได้กรุณาสละเวลาในการให้สัมภาษณ์ และแนะนำข้อมูลที่เป็นประโยชน์เพิ่มเติม จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยดี ผู้วิจัยต้องขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

นิธิญ ดอนสุวรรณ

เมษายน 2553

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญภาพ.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	3
ขอบเขตการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิดการสื่อสาร.....	7
แนวคิดการสื่อสารทางการเมือง.....	13
แนวคิดวาทกรรมทางการเมือง.....	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	18
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	20
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	20
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	21
การเก็บรวบรวมข้อมูล	22
การวิเคราะห์ข้อมูล	23
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	24
ตอนที่ 1 การแข่งขันทางการเมือง.....	24
ตอนที่ 2 การต่อรองทางการเมือง.....	45

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 3 การต่อต้านรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร.....	57
ตอนที่ 4 การแต่งตั้งโยกย้าย	83
ตอนที่ 5 ประเด็นอื่นที่นำไปสู่การรัฐประหาร 19 กันยายน 2549.....	101
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	133
สรุปการการวิจัย	133
อภิปรายผล	135
ข้อเสนอแนะ.....	137
บรรณานุกรม	139
ภาคผนวก	144
ประวัติผู้วิจัย	147

ณ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	4
ภาพที่ 2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับกระบวนการสื่อสารทางการเมืองของ Harold D.Lasswell	13